

**Notulen van de bijzondere vergadering van Provinciale Staten
van Noord-Brabant op vrijdag 22 oktober 2010**

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	3	
Agenda	5	
Presentielijst	7	
Opening van de vergadering	7	
Afscheid gedeputeerde dhr. O. Hoes	7	
Sprekers:		
Voorzitter	7,11,13,15,19	
Mw. Geeraedts	11,13	
Mw. Van Haaften-Harkema	14	
Heijmans	8,11	
Hoes	11,16,19	
Benoeming nieuw lid van Gedeputeerde Staten	19	
Sprekers:		
Voorzitter	19,20,21	
Griffier	21	
Mw. Geeraedts	20	
Van Vugt	20,21	
Sluiting van de vergadering	21	
Spreker:		
Voorzitter	21	
Besluit nr. 05/11	22	05/11

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Andreas-de Jong, mw. H.F.C.	SP	Bergen op Zoom
Arkes, J.G.	PvdA	Rosmalen
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Boxtel, mw. M.W.A. van	SP	Sint Oedenrode
Breda, mw. R.E.M. van	PvdA	Tilburg
Burgt, C.H.M. van der	VVD	Helmond
Coonen, drs. G.P.J.H.M.	CDA	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dörr, J.E.J.	CDA	Waalwijk
Erarslan, ing. S.	PvdA	Breda
Erciyas, M.	SP	Oss
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Göring, R.A.H.M.	CDA	Lieshout
Gounou, mw. E.	PvdA	Oss
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoogeveen, drs. J.H.	VVD	Eersel
Hosseini-Ghreani, mw. Z.	SP	Boxmeer
Jetten, mw. A.A.V.C.	Brabantse Partij	Heeswijk-Dinther
Kamphorst, mw. M.T.	SP	Eindhoven
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Kielenstijn, drs. H.J.	VVD	Eindhoven
Lamers, mw. drs. A.J.H.W.	CDA	Prinsenbeek
Lavrijssen, mw. A.A.P.M.	CDA	Hapert
Lestrade-Brouwer, mw. M.C.	D66	Boxtel
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Oord, ir. H.C.A.M. van den	CDA	Oirschot
Martens, J.A.M.	GroenLinks	Biezenmortel
Moonen-Gerrits, mw. J.M.C.W.	CDA	Uden
Mulders, A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Paulides-RuitenberĴ, mw. drs. ing. P.A.	CDA	Raamsdonkveer
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Schoonhoven, E.F.H. van	GroenLinks	Ravenstein
Schouten, N.	SP	Oss
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg

Smolders, A.P.H.	CDA	Bergeijk
Staak, W.R. van der	SP	Boskant
Stalknecht, J.W.	PvdA	Bergen op Zoom
Thuis, drs. W.T.	CDA	Eindhoven
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhoeven, J.A.	VVD	Bergeijk
Verrijt, P.A.	PvdA	's-Hertogenbosch
Verschuuren, mw. mr. I.R.G.W.	CDA	Gemert
Verstappen, mw. dr. B.E.J.M.	PvdD	Hilvarenbeek
Voeten, drs. M.M.A.J.	VVD	Made
Vreugdenhil, ing. H.J.	CU-SGP	Nieuwendijk
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wijnands, mw. drs. A.M.	PvdA	Helmond
Wolters, H.	CDA	Uden
Zeegers, S.J.	SP	Uden
Zeeland, R.J.C. van	SP	's-Hertogenbosch
Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.	VVD	Woudrichem

A.Ĵ. Brul, griffier, wnd.

BIJZONDERE VERGADERING VAN
PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT
OP VRIJDAG 22 OKTOBER 2010

Agenda

- I. Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II. Afscheid gedeputeerde dhr. O. Hoes
- III. Benoeming nieuw lid Gedeputeerde Staten
- IV. Sluiting

BIJZONDERE VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 22 OKTOBER 2010

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

Griffier wnd.: A.J. Brul

Volgens de presentielijst zijn 44 leden aanwezig, te weten:

drs. Coonen, mw. drs. Lamers, Van der Staak, Martens, drs. Thuis, Heijmans, mw. Lestrade-Brouwer, Arkes, Dörr, drs. Kielenstijn, mw. Kamphorst, Smolders, mw. dr. Verstappen, mw. ing. Aarts-van de Loo, Wolters, mw. Lavrijssen, Verrijt, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, drs. Voeten, ing. Van Lopik, mw. Arts, Stalknecht, Erciyas, mw. mr. Geeraedts, Erarslan, mw. Kerkhof-Mos, Van Schoonhoven, Van der Burgt, Ten Harmsen van der Beek, mw. drs. ing. Paulides-Ruitenbergh, mw. Wijnands, Wagemakers, Van den Oord, Schouten, mw. Van Bortel, Van Zeeland, mw. drs. Slegers, Van der Doelen, mw. drs. Prins-Afman, Verhoeven, mw. mr. Tsoutsanis-van der Koogh, drs. Van Vugt, Van Vught en mw. Jetten.

Afwezig zijn 11 leden: mw. Andreas-de Jong, mw. Van Breda, Göring, mw. Gounou, drs. Hoogeveen, mw. Hosseini-Ghreani, mw. Moonen-Gerrits, Mulders, mw. mr. Verschuuren, ing. Vreugdenhil en Zeegers.

De voorzitter opent om 12.35 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan voor een moment van stilte.

Afscheid gedeputeerde dhr. O. Hoes

De *voorzitter*: Dames en heren. Ik heet u allen hartelijk welkom, maar in het bijzonder de familie van gedeputeerde Onno Hoes van wie wij vandaag afscheid nemen. Wij zijn heel blij dat zijn vader er is, dat een dierbare tante er is en dat ook zijn schoonouders hierbij aanwezig willen zijn. U bent van harte welkom! Ik begroet ook mevrouw Sengers en met haar een groot aantal oud-leden van onze Staten die bij deze bijzondere Statenzitting onze gast zijn.

Deze vergadering is ook bijzonder omdat ik twee van mijn voorgangers mag begroeten: mevrouw Maij-Weggen en de heer Frank Houben. Van harte welkom, fijn dat u beiden erbij wilt zijn. Ik

vergat Albert te vermelden, maar ik was hem natuurlijk niet vergeten. Van harte welkom.

Deze bijzondere vergadering staat in het teken van een afscheid en een afscheid in dit gremium impliceert ook altijd een nieuwe komst. Wij zullen aan het einde van deze vergadering de opvolger van Onno in dit college beëdigen: de heer Peter van Vugt, een oude bekende. Hij zal per 1 november aanstaande als gedeputeerde optreden. Peter, van harte welkom.

Onno, wij zullen uiteraard tot jou het woord richten. Ik geef allereerst het woord aan de heer Heijmans, vice-voorzitter van de Staten, die namens onze Staten tot jou zal spreken.

Ook Mieke Geeraedts, fractievoorzitter van de VVD, zal uiteraard graag het woord tot jou richten. Brigitte van Haften wil jou namens het college toespreken. Natuurlijk wil ik ook zelf het woord tot jou richten. Ik heb begrepen dat je zelf ook van plan bent dit laatste moment aan te

grijpen om ons nog wat te zeggen. Daartoe geef ik je uiteraard graag de kans.

Het woord is nu aan de heer Heijmans, vice-voorzitter van deze Staten.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter, geachte Statenleden, geachte ex-commissarissen, geachte ex-Statenv leden, geachte familieleden van Onno, geachte Albert, geachte vader van Onno en natuurlijk vooral geachte en beste Onno. Ik vind het een voorrecht dat ik hier namens de Staten het woord tot je mag richten. Laat ik het maar eerlijk zeggen: ik ben hartstikke blij dat je weggaat. Ik meen het serieus, want ik word hier vaak de nestor van deze Staten genoemd, Onno, maar ergens diep van binnen knaagt er dan toch iets bij mij, want ik weet dat jij hier een paar jaar eerder zat dan ik. Als jij weg bent, kan ik straks de échte nestor worden.

Onno, ik heb jouw politieke carrière zo'n beetje vanaf het begin kunnen volgen. Voor mij begon die met die fameuze ingezonden brieven van je in het Brabants Dagblad. Dat was eind jaren zeventig, begin jaren tachtig. Het was een onvervalst rechts geluid in een tijd dat eigenlijk links toch vooral in de mode was. Ik weet ook dat je daarmee reacties van ergernis opriep, in ieder geval bij mij. Wat is dat voor een rechtse knakker? Ik herinner mij dat iemand reageerde met een ingezonden brief. Op de een of andere manier is dat bij mij blijven hangen. Die persoon had het over dat jongetje dat zich verschuilde achter die donkere zonnebril, stoere dingen liep te vertellen maar eigenlijk een klein hartje had. Terugdenkend was dat misschien een heel verstandige briefschrijver, wat dat hartje betreft.

Onno, misschien weet jij dat niet meer, maar ik ben jou voor het eerst tegengekomen in de Pastoor De Kroonstraat. Wij hadden daar een bijeenkomst van het Anti-Fascisme Comité. Het was in de tijd van de Centrum Democraten. Volgens mij was jij toen lid van DS'70. Kan dat? Ik heb je daar na die ene keer overigens nooit meer teruggezien.

De volgende gelegenheid waarbij ik je tegenkwam was als lid van de gemeenteraad van Den Bosch en dat is natuurlijk wel iets serieuzer. Jij leidde toen de VVD-fractie. Beste mensen, ik moet zeggen dat

hij toen een onvergetelijke indruk op mij gemaakt heeft. Ik zat amper in die gemeenteraad of Onno stuurde zijn eigen wethouder al naar huis. Als u mij nu achteraf vraagt waarom hij dat toen deed, is mijn antwoord dat ik het nog steeds niet weet. Ik spreek nog regelmatig mensen die toen zitting hadden in de gemeenteraad – 1995/1996 – en zich nog steeds afvragen waarom die VVD-wethouder door Onno naar huis is gestuurd. Ik praat na afloop nog even met je en hoop dat ik dan het geheim van Onno te horen krijg.

We zijn allebei raadslid geweest in Den Bosch, waren tegelijk Statenlid. Dat is een overeenkomst tussen ons. Daarnaast constateer ik dat er bij ons allebei geen sprake is van een weelderige haardos, maar daarmee houdt volgens mij elke vergelijking tussen ons op!

Wat je ook met mij gemeen hebt, is dat jij al heel lang hier rondloopt. Jij bent op jonge leeftijd actief geworden in de politiek. Ik zeg nog maar eens tegen de huidige Statenleden dat Onno al vanaf 1992 actief is voor deze provincie en zich bezighoudt met de provinciale politiek. Onno, ik vind dat bijzonder te prijzen. Ik vind dat jij een voorbeeld bent voor velen. Te veel en te vaak wordt de politiek gezien als een kortstondig project, als een soort uitstapje, waar je je even mee bezighoudt en waarna je iets anders gaat doen. Jij bent ongeveer negen jaar Statenlid geweest en vervolgens ongeveer negen jaar gedeputeerde. Nogmaals, dat vind ik te waarderen.

Ik moet ook zeggen dat ik eigenlijk niet zo goed snap waarom iedereen jou nou loopt te feliciteren! Ik heb van jou altijd gehoord hoe geweldig Brabant en de Brabanders zijn, hoe geweldig wonen, leven, werken en recreëren het hier is en dat er niks boven Brabant gaat. Nou moet je gaan verhuizen naar een of ander vreemd zuidelijk land, waar ze een raar taaltje spreken – en dat taaltje begrijp jij ook nog niet – waar de commissaris van de Koningin gouverneur genoemd wordt, Provinciale Staten het Parlement heten en waar ze met carnaval nog gekker zijn dan in Brabant. En daar zou jij dan blij mee moeten zijn? Beste Onno, ik leef met je mee!

Natuurlijk is dit onzin, want terecht ben je blij. Het is een heel mooie functie en vooral – en

volgens mij is het je daar vooral om te doen – is het een stevige uitdaging die jou in Maastricht wacht. Jou een beetje kennende, weet ik ook dat het vertrek uit Brabant je toch wel een beetje pijn zal doen. Ik moet het nog even regelen met onze commissaris maar ik denk dat mij dat wel gaat lukken. Ik ga proberen ervoor te zorgen dat jij de Brabantse nationaliteit niet gaat verliezen. Met andere woorden: jij zit straks met een dubbele nationaliteit op grond waarvan jij altijd in Brabant terug kunt keren. Dat gaat mij beslist lukken.

Beste Onno, het woord voeren namens de Staten lijkt misschien makkelijk maar is erg moeilijk, want namens welk Statenlid ga ik nou spreken? Namens dat Statenlid dat vindt: hé, blij dat ie weg is, dat had wel wat eerder gekund, of namens dat Statenlid dat na vele tranen en slapeloze nachten jouw vertrek nog steeds niet verwerkt heeft?

Ik heb wat rond gebeld onder de Statenleden en kan je geruststellen, Onno, niemand in deze Staten heeft een vreugdedansje gemaakt toen hij hoorde van je vertrek. Ik zie wel wat Statenleden zitten met stevige wallen onder de ogen, maar of dat komt door jouw vertrek, dat weet ik niet.

Ik heb jou al die tijd gekend als een bevlogen en betrokken politicus, vasthoudend, en wat leuk aan je was, je was niet voorspelbaar, ondanks dat je 18 jaar in deze Staten hebt gezeten. Probeer dan maar eens onvoorspelbaar te blijven! Je was geen grijze muis! Je hebt je ontwikkeld – en ik heb die ontwikkeling meegemaakt – tot een prettig en eloquent spreker en je hebt het lef gehad af te wijken van gebaande paden. Je durfde het aan om van de portefeuille economie naar de portefeuille ecologie te gaan. Je had ook voor zekerheid en veiligheid kunnen kiezen. Onno, dat is allemaal te prijzen in je.

Je mag het natuurlijk ontkennen, Onno, maar ik kreeg de laatste tijd wel de indruk dat je te weinig uitdaging tegenkwam in deze provincie en aan iets anders toe was. Dat voor jezelf erkennen en onderkennen en dus op zoek gaan naar iets nieuws, Onno, dat is ook wijsheid, hoe jammer wij jouw vertrek ook vinden.

Voordat ik vertel wat andere Statenleden mij hebben meegegeven, is er nog een zaak waarvoor ik je mijn excuses wil aanbieden. Ik heb je namelijk

enorm onderschat. Ik heb Onno met name rondom de campagne in 2003 steeds voorgehouden dat hij als gedeputeerde voor economische zaken de wereldeconomie vanuit Brabant niet kon bepalen en niet kon beïnvloeden. Ik heb hem dat zo vaak gezegd dat Onno het zelf ook is gaan geloven. Ik citeer uit de notulen van de bespreking van de Najaarsnota 2003, waar Onno het volgende zegt: "Voorzitter. Ik wijs eerst op de woorden van de heer Heijmans van vanochtend dat zelfs ik de wereldeconomie niet kan beïnvloeden."

Beste Onno, dit is achteraf een totaal verkeerde opvatting van mij gebleken, immers jij stopte begin 2007 als gedeputeerde economische zaken en we weten allemaal wat er later dat jaar met de wereldeconomie is gebeurd!!!

Beste Onno, ik wil je hierbij een korte bloemlezing geven van typering, opmerkingen en soms ook verzuchtingen van de fractievoorzitters in deze Staten. Ik ben blij dat ik hen allemaal bereid heb gevonden, behalve je eigen fractievoorzitter. Dat zul je haar hopelijk vergeven, want zij moet straks zelf het woord voeren en ik mag natuurlijk niet het gras voor haar voeten wegmaaïen.

"Een heel charmante, aimabele, aardige man, zelfrelativerend, en met gevoel voor humor. Dat had hij dan ook wel nodig als er weer eens iets niet goed liep bij Moerdijk of op andere dossiers. Iemand die met groot gevoel voor presentatie dingen kon zeggen waarvan iedereen achteraf dacht: Wat heeft hij nou gezegd en waar ging dit eigenlijk over? Ook fouten werden door hem grootmoedig toegegeven maar wat eraan gedaan werd later, was vaak niet helemaal duidelijk.

Toen Onno de portefeuille ecologie/milieu kreeg heb ik uitgeroepen dat hij niet eens wist hoe hij het woord moest schrijven. De spelling heeft hij onder de knie gekregen, of de diepere betekenis hem ook helemaal duidelijk is geworden, is een andere vraag. Ik denk dat hij een heel aardige, meevoelende burgemeester wordt en dat Maastricht blij mag zijn zo iemand in huis te krijgen. Met zijn Brabantse manier van doen moet hij daar samenwerking en cohesie kunnen realiseren."

Was getekend: Marusjka Lestrade.

"Onno is de man van de luchtballonnetjes. Hij heeft werkelijk een opmerkelijk talent om stukken niet in PS te krijgen. Hij is buigzaam en meegaand aan de ene kant, maar blijft toch stevig op zijn plaats, zoals riet. Onno is een politiek kunstenaar." Was getekend: John Arkes.

De volgende fractievoorzitter is er vandaag niet, want hij had al een vakantie gepland. Ik heb het over Hermen Vreugdenhil die de volgende woorden voor je heeft meegegeven.

"Ik heb enorm veel waardering en respect voor Onno. De manier waarop hij het debat over het Grondbedrijf van Paul overnam, was zeer integer. Hij verbloemde daarbij niks. Dat heeft bijzonder veel indruk op mij heeft gemaakt."

"Onno als persoon is charmant, een goed bespraakte spreker en hij weet overtuiging in zijn verhaal te leggen, alsof hij al jaren niets anders vindt. Hij schuwt de discussie niet, bijvoorbeeld over het verminderen van de bijdrage van de provincie aan de BMF (Brabantse Milieufederatie) en weet bruggen te slaan. Met zijn welbespraaktheid weet hij ook te maskeren dat hij soms van het onderwerp niet alles paraat heeft. Hij meldt dat dan ook eerlijk en geeft PS het nakijken. Onno heeft getoond op cruciale momenten zeer standvastig en collegiaal te zijn als bestuurder, bijvoorbeeld in de discussie over Essent.

Onno is een twitteraar en soms een beetje te "loslippig" zoals in het bekende voorbeeld dat hij twitterde gezellig met Albert op een terrasje te zitten, terwijl hij zich afgemeld had voor een belangrijke commissievergadering. Niet handig, Onno.

Onno heeft de uitwerking van de hoofdlijn niet altijd in de hand. Het Waterplan en de discussies daarover hebben Provinciale Staten tot grote eensgezinde discussies gedreven."

Het is een eerlijk verhaal Onno. Wim Thuis zegt vervolgens: "Zijn zwakte is aandacht té vast te houden op de uitwerking van belangrijke plannen. Al met al grote dank voor zijn jarenlange inzet voor Brabant. Maastricht wordt een hele klus."

Ik ben dat met Wim Thuis eens. Ik zou je willen vragen een dagboek bij te houden. Misschien kan iemand straks een film daarvan maken. Je bent daar burgervader en een burgervader is iemand

die de kudde moet leiden. Het gaat dus al een beetje richting herdershond. "Dagboek van een herdershond" zou een suggestie kunnen zijn, maar nadat wij van jou een fantastisch Vlindertuin gekregen hebben, is misschien "Dagboek van een vlinder" meer op zijn plaats? Ik zou te zijner tijd jouw belevenissen in Maastricht graag verfilmd zien, of misschien is een musical ook een goede suggestie.

"Ik zal mij Onno Hoes altijd blijven herinneren als een gepassioneerd en bevlogen man..... als het over economie en financiële zaken gaat, maar bij natuur kan ik die passie niet bespeuren. Jammer. Moeder Aarde kan wel wat meer passie gebruiken gezien de staat waarin zij verkeert. En als geboren Limburgse wens ik hem toe: Ut giet um got in Limburg, alaaf, alaaf, alaaf." Deze woorden zijn van Birgit Verstappen. Zij mag die straks in het Limburgs zeggen.

"Hij rijdt graag paard door de Loonse en Drunense duinen. Op zo'n paardenrug heb je een goed overzicht over de omgeving maar zie je niet wat zich onder je paard bevindt wat ook van belang is. Onno is een optimistische bestuurder met een overzicht over zijn beleidsterreinen, maar wordt soms verrast door zaken die dan weer een ander beeld oproepen van wat er werkelijk speelt." Was getekend: Johan Martens.

Als laatste een bijzondere reactie van iemand die wakker schrok omdat zij nog iets over jou moest schrijven, om half twee 's nachts het bed uitgekomen is en mij het volgende geschreven heeft.

"Ik zou willen dat Onno net zoveel van de Brabantse natuur gehouden had als hij nu al van Maastricht houdt. Als ik hem nu hoor en zie over Maastricht gisteravond bij Pauw en Witteman dan denk ik dat echt. Verder vind ik dat hij altijd goed een zaal aanvoelt als hij ergens moet spreken. Ik heb hem wel eens voor een zaal gezien waarbij hij aanvoelde dat zijn voorbereide toespraak niet goed was (of niet goed genoeg, weet ik veel) en hij erin slaagde om een totaal ander verhaal te houden dan hij had voorbereid." Dat zijn zaken die Aloysia Jetten erg in jou bewondert, Onno, en die je volgens haar als burgemeester van Maastricht goed van pas zullen komen.

Beste Onno, ik weet niet of het jou opvalt, maar mij wel. Er zijn heel veel positieve reacties, veel complimenten, maar ook kritische nootjes. Ik denk eerlijk gezegd dat je daar blij mee moet zijn. Juist die kritische nootjes bewijzen dat jij geen grijze muis was die iedereen maar naar de mond praatte. Het bewijst dat je inderdaad dat riet bent waarover John Arkes sprak: je buigt wel mee, maar je blijft op je plaats staan; wel meebuigen, maar bij jou zijn er grenzen. Het bewijst ook, Onno, dat mensen het gevoel hebben dat ze tegenover jou eerlijk en open kunnen zijn. Dit bij mensen naar boven halen, is een goede, positieve en sterke kwaliteit van je. Die eigenschap zal jou ook als burgemeester van Maastricht goed van pas komen. Als je de overtuiging hebt dat mensen open en eerlijk tegen je zijn, kun je veel bereiken. Beste Onno, we gaan je missen. Maar nadat jij je achttien jaar met hart en ziel voor Brabant hebt ingezet, kunnen wij niet anders dan jou het aller-, allerbeste wensen in Maastricht en Maastricht natuurlijk feliciteren met het binnenhalen van een fantastische Brabander. Ik wil je zo meteen nog een cadeautje geven, maar namens de Staten zeg ik: Onno, het ga je goed in Maastricht!

(Applaus)

De heer *Heijmans* (SP): Namens de Staten mag ik jou een tijdloos cadeau overhandigen. Het zal je tot in de eeuwigheid herinneren aan jouw periode hier in de Staten. Wij verwachten wel dat het op een plek komt te staan waardoor je er elke dag mee geconfronteerd wordt, zodat je altijd nog aan Brabant zult denken.

De heer *Hoes* (GS; VVD): Zal ik het dan maar openmaken?

De heer *Heijmans* (SP): Maak het maar open. Het is een klok, je kunt ook spreken van een paper weight, met daarin gegraveerd het wapen van Brabant en de periode dat Onno in deze Staten heeft doorgebracht.

(Applaus)

De *voorzitter*: Ik zie dat het echte wapen van Brabant erin gegraveerd is. Dat doet mij deugd. Ik geef nu het woord aan mevrouw Geeraedts, fractievoorzitter van de VVD.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Beste Onno, Albert, een speciaal welkom voor vader Hoes die ik heel goed ken omdat hij het oudste lid van onze afdeling in Den Bosch is, en ook een hartelijk welkom voor alle overige aanwezigen. Ik zal niet iedereen bij naam en toenaam noemen, want dat is al gebeurd.

Onno, voordat ik het vergeet, in de eerste plaats hartelijk gefeliciteerd met je burgemeesterschap van Maastricht. Na achttien jaar in dit provinciehuis rondgelopen te hebben, ligt er in het diepe zuiden een nieuwe uitdaging voor je. Daar was je wel aan toe, dachten wij zo. Vergeleken met busy Brabant is Maastricht een rustige provinciestad. Hoewel rustig? De politieke verhoudingen in Maastricht staan op dit moment op scherp.

In het afgelopen weekend bracht ik toevallig een werkbezoek aan Maastricht en daar werd door een demissionaire wethouder van PvdA-huize uit de doeken gedaan wat de onderliggende oorzaak van de val van het college van Maastricht is geweest. Dat zit hem in een andere visie van partijen over het dualisme. Als ik het goed begrepen heb, zit de PvdA in Maastricht op de lijn zoals het dualisme is bedoeld – althans dat zei die PvdA-wethouder – terwijl het CDA volgens diezelfde wethouder zegt: Wij zijn CDA en hebben onze eigen opvatting over dualisme en dat is eigenlijk het monisme. Boeiend!

Ja, Onno, jij kunt daar dus nog heel wat meemaken, want het is van algemene bekendheid dat jij ook zo je eigen ideeën hebt over het dualisme. Dat de volgzame Statenleden van vroeger zijn veranderd en soms kritische vragen stellen, heb jij wel eens omschreven – en volgens mij nog heel recentelijk – als "doorgeslagen dualisme". Kritische vragen klinken al snel als gebrek aan vertrouwen. Iets anders dan een volmondig "ja" wordt al snel uitgelegd als het verdwijnen van het vertrouwen tussen bestuur en politiek. Maar, beste Onno, dat is toch echt een misvatting. Samenwerking binnen het dualisme

betekent toch niet dat Statenleden geen kritische kanttekeningen mogen plaatsen? Dat hoort immers bij het openbaar bestuur.

Onno, wat ik tijdens mijn bezoek aan Maastricht het afgelopen weekend ook hoorde, was dat de Maastrichtenaren het heel opmerkelijk vinden dat zij voor het eerst sedert de Franse revolutie weer te maken krijgen met de tweeherigheden. Je ziet dat het nuttig was dat ik het weekend in Maastricht ben geweest. U moet weten dat Maastricht vanaf 1284 bestuurd werd door enerzijds de bisschoppen van Luik en anderzijds de hertogen van Brabant. Nadat die twee heren elkaar gevonden hadden, werd na de Franse revolutie het bestuur weer eenduidig, dus de heer werd weer één. Men vindt het daar heel leuk, Onno, dat met jouw komst als burgervader nu weer sprake is van twee heren. Kortom de geschiedenis van de tweeherigheid lijkt zich te herhalen, met dien verstande dat thans sprake is van twee Brabantse heren en niet meer van een bisschop. En dit terwijl jij bij Pauw en Witteman onlangs vol trots vertelde dat jouw eerste officiële daad het schudden van de hand van de bisschop van Mira zal zijn!

Ja, het is altijd lastig als je als tweede spreekt, maar goed. Zoals net al even gezegd, is het twitteren je lust en je leven. Ik heb nog nooit iemand gezien die zoveel twitterde als Onno Hoes. Een kleine waarschuwing is op zijn plaats. Want, je moet in de toekomst nooit twitteren dat je als twee heren heerlijk op een terrasje zit met een glas wijn, terwijl je op datzelfde moment gemist wordt in een vergadering en al twitterend door de mand valt. Dat kon je je als gedeputeerde niet veroorloven en straks al helemaal niet als burgemeester.

Ook wij hebben ook iets heel belangrijks van je geleerd, namelijk dat in iedere begroting lucht zit. Heel boeiend. Voor ons is dat aanleiding geweest om bij de Voorjaarsnota onze wensen op tafel te leggen en het college vervolgens op te dragen daarvoor zelf maar de dekking te zoeken, want volgens de heer Hoes zit er voldoende lucht in die begroting. Waren wij door jouw toedoen in ieder geval van het dekkingsprobleem af. Dank voor deze les. Of wij daarvan in de toekomst nog gebruik kunnen maken, weet ik niet, want met al die bezuinigingen zal die lucht er wel uitgaan.

Onno, achttien jaar bij de provincie, waarvan negen jaar als gedeputeerde. Het is ook wel een lange tijd. Eerst deed je economische zaken. Je hebt de eerste aanzet gegeven voor het ontwikkelen van een economische agenda. Belangrijke dossiers waren toen Moerdijkse Hoek en Essent. Over beide dossiers had je een uitgesproken mening die niet altijd door je eigen fractie werd gedeeld. Je was bijvoorbeeld een groot voorstander van de verkoop van Essent en droeg dat ook breed uit. Zelfs toen aanvankelijk – ik zeg aanvankelijk – de meerderheid van de Staten tegen de verkoop was, bleef je je standpunt handhaven. Opmerkelijk was dan ook je uitlating in het artikel in het Brabants Dagblad van zaterdag 31 juli 2010 met de kop "Onno Hoes, jonge hond van bijna 50", waarin viel te lezen: "Het gaat de oud-ondernemer in gordijnstoffen aan het hart dat het kabinet zo nonchalant omspringt met het bedrijfsleven en toekijkt hoe hele industrietakken uit ons land verdwijnen. Hoes wijst naar het farmaceutisch bedrijf Organon dat door de huidige Amerikaanse eigenaar uit Oss wordt weggehaald en hij wijst ook naar de energiereus Essent, onlangs verkocht aan de Duitsers."

Ik moest even goed kijken, maar het stond er inderdaad. Hij zegt vervolgens: "Er moet echt iets veranderen. Ik zou er alles op inzetten om het economisch beleid een impuls te geven en anders hoop ik echt dat iemand anders het doet."

Onno, ik ga ervan uit dat je deze tekst toch wel geautoriseerd hebt – je weet tegenwoordig namelijk maar nooit of dat inderdaad is gebeurd – en dat dit dus kennelijk een wijsheid achteraf is!

Je was de eerste liberaal in Brabant die de portefeuille ecologie kreeg. Veelzijdigheid kan je niet onzegd worden. Deze overstap werd bij jouw symposium afgelopen dinsdag op een hele leuke manier geduid; Iemand zei: "Dat is niet als innovatief, maar dat is "onnovatief"." Ik vond dat een mooie uitdrukking. Maar of het nu ook zo "onnovatief" was om eerst een Saab op biodiesel te rijden en nadat je gedeputeerde ecologie was geworden direct over te schakelen op een Chrysler en vervolgens op een Porsche, weet ik nog zo net nog niet!

Wat daar ook van zij, jouw overstap van economie

naar ecologie werd door meniggeen in de provincie met argusogen bekeken, maar met jouw charmante verschijning, verbaal geweld, pragmatische aanpak, flexibele opstelling, enorme netwerk en mediabewustheid – je was de meest bekende gedeputeerde, zo staat overal in de krant – hebben diezelfde sceptici toch moeten erkennen dat ze de plank hebben misgeslagen. Al met al heb je in de portefeuille ecologie heel wat bereikt.

En laten we wel zijn, de Verenigde Naties hebben het jaar 2010 uitgeroepen tot Internationaal Jaar van de Biodiversiteit en wie wordt er voorzitter van de Nederlandse coalitie biodiversiteit? Jawel, Onno Hoes! Dat betekent dat je ook op dat gebied het nodige hebt gepresteerd.

Je werkzaamheden in deze portefeuille hebben uiteindelijk geleid tot een vlindertuin. Dat weet u misschien niet, dames en heren, maar een gedeelte van het terrein van het provinciehuis is thans ingericht als vlindertuin. Waarom de vlinder? De vlinder is de Brabantse ambassadeur voor biodiversiteit.

En, Onno, nu vlinder je naar Maastricht. Wij wensen je daar heel veel succes. De inwoners van Maastricht krijgen met jou een betrokken burgemeester. Je krijgt in Maastricht een zeer comfortabele stoel. Dat weet ik, want ik heb hem uitgeprobeerd. Ik dacht voordat die Hoes naar Maastricht gaat, ga ik die stoel uitproberen. Dat bewijs ga ik je nu leveren.

(Op de schermen in de Statenzaal verschijnt een grote foto.)

Mevrouw Geeraedts (VVD): Kijk, dat is de burgemeesterskamer in het stadhuis. Dat stadhuis heet tegenwoordig Hoes hoes. Huis op zijn Maastrichts is immers hoes. De stoel waar ik op zit op deze foto, is de stoel waar jij straks op moet gaan zitten. Ik zal je zeggen: het is een uitermate comfortabele stoel, veel beter dan de stoel waar je nu op zit. Ik ben daar namelijk ook even op gaan zitten. Ik dacht: eens kijken hoe dat is. Onno, in ieder geval zul je er goed zitten.

Onno, je communicatieve vaardigheden zijn alom bekend. Daarover is uitvoerig gesproken. In Brabant kon je daarmee heel goed uit de voeten. Maar, je kunt nog zo'n vlotte prater zijn, in

Maastricht heb je nog wel iets meer nodig. Wil je daar geaccepteerd worden – zij zijn daar allemaal redelijk chauvinistisch – dan moet je ook de taal van de Maastrichtenaars spreken en dat is voor een Brabander, die in de ogen van een Maastrichtenaar een gewone Hollander is, niet eenvoudig.

Ik heb begrepen dat je al goede sier kunt maken als je tijdens de carnaval kunt zeggen: "twié peels ezzebleef". Ik weet niet of mijn uitspraak goed is, maar als je dat kunt zeggen heb je het al helemaal gemaakt. Wij vinden echter dat je als burgervader meer moet kunnen. Om je daarbij behulpzaam te zijn, bied ik je hierbij een hulpmiddel aan. Het is het originele antieke leesplenkske "Vaan de Mestreechter taol". Het is het bekende aap, noot, mies, maar dan op zijn Maastrichts. Onno, ik hoop dat je daar een beetje mee uit de voeten kunt.

Onno, hartstikke bedankt voor wat je de afgelopen jaren voor Brabant en de Brabantse VVD hebt gedaan. Er zijn hier en daar ook wel wat kritische woorden gevallen, maar je weet dat dit als bestuurder niet anders is. Je bent een publiek figuur en iedereen vindt wat van je. Terugkijkend zeg ik namens de fractie en namens de Brabantse VVD: Wij danken je hartelijk, je hebt veel gedaan, je hebt hier lang gezeten en alleen al het feit dat je hier zo lang hebt kunnen zitten, is een prestatie, zeker met kritische Statenleden die niet accepteren dat er dingen gebeuren die hun niet welgevallig zijn. Dankzij jouw eigen inzet, heb je dat allemaal overleefd. Dat is alleen maar positief. Nogmaals, dank, niet alleen voor wat je voor Brabant hebt gedaan maar ook voor de Brabantse VVD, want dat is ook belangrijk. Nogmaals, heel veel succes in Maastricht. Wij hopen dat als wij in Maastricht komen het "Hoes hoes" voor ons openstaat om nog eens een keer met je van gedachten te kunnen wisselen en misschien te evalueren hoe het allemaal gaat.

Onno, tot ziens!

(Applaus)

De voorzitter: Het woord is nu aan mevrouw Van Haften die namens het college zal spreken.

Mevrouw Van Haafden-Harkema (GS; CDA): Voorzitter, geachte dames en heren. Onno Hoes is een vat vol tegenstellingen. Ik wil u een paar voorbeelden noemen:

- Carrièreman en familiemens pur sang.
- Een ongeduldige man die heel goed kan luisteren.
- Keuzes maken die goed voor hém zijn, versus een groot verantwoordelijkheidsgevoel voor alles en iedereen om hem heen.
- Besturen op hoofdlijnen, natuurlijk, maar ook kunnen omgaan met verantwoording afleggen, soms tot achter de komma.
- Nieuwe Oogst en het Stan Huijgens journaal.
- Op de voorgrond, maar ook "de man van".
- Een zakelijke uitstraling, maar helemaal los gaan met carnaval.
- Ecologie en een Porsche.

Maar bij alles geldt: wat Onno doet, dat doet hij met volle overtuiging en met heel veel energie; niks op halve kracht. Even terzijde, dat betekent natuurlijk wel dat die Porsche een risico is. Daar laat hij, heb ik gehoord, dan ook een begrenzer op zetten en dat is dan meteen de enige externe begrenzer die hij accepteert.

Toen ik in 1999 lid werd van Provinciale Staten, zat Onno daar al zeven jaar. Een "snelle jongen", zo zag ik hem: strak gesneden pakken, puntige schoenen, goed van de tongriem gesneden, een debater om goed op te letten, altijd op het goede moment op de goede plaats.

Maar Onno is meer dan die carrièreman. Hij is ook een familieman: man van, broer van, zoon van; een deel van zijn leven dat zeker zo belangrijk is en dat hij goed bewaakt. Het verdriet van de afgelopen maanden valt hem dan ook zwaar. Als college leven we met hem mee, zoals hij ook met ons meeleeft als er iets is.

En dat brengt me op de tegenstelling "ongeduldig" maar ook "goed luisteren". Onno is iemand die binnenkomt, de zaken snel aftikt en weer weg is. Alleen een vleugje dure aftershave is het bewijs dat hij echt binnen is geweest. Het moet allemaal niet te lang duren. Hij heeft een hartgrondige hekel aan gezeur en getreuzel. Maar dan de avonden na de heidagen van het college. Die zijn vaak gevuld met lange gesprekken, waarbij je Onno ook van

een andere kant leert kennen. In de loop der jaren zijn die gesprekken langzaamaan veranderd. Het was vroeger vooral een uitwisseling van gevatte standpunten, leuke steekjes onder water, debatteren tot diep in de nacht – dat doen wij overigens nog graag – maar tegenwoordig gaan de gesprekken steeds meer óók over drijfveren en idealen. Want democratie, politiek en bestuur hebben idealen nodig! Democratie maakt de botsing van ideeën en visies over onze samenleving mogelijk én tegelijkertijd kan democratie alleen goed functioneren dankzij die uiteenlopende ideeën en visies.

Nadenken over die samenleving kan alleen als we ons verdiepen in wat mensen beweegt; in hoe zij samen de maatschappij vormgeven. Liberaal of christen-democraat, op dat punt hebben we elkaar echt gevonden!

Ook tegenover ons als collega's toon je altijd oprechte interesse in wat ons bezig houdt en beweegt, wat ons overkomt, met zonodig een opbeurend woord, ook als verder niemand er meer aan denkt.

En dan die andere tegenstelling: ecologie en Porsche. Ik moet er iets over zeggen.

Onno is ook de gedeputeerde met ecologie in portefeuille.

Je denkt bij hem niet gelijk aan geitenwollen sokken. Dat past natuurlijk helemaal niet bij die Italiaanse pakken. Maar ook hier heeft hij zich hartstochtelijk in gestort. Met enthousiasme en overredingskracht stond hij de afgelopen jaren voor alle soorten publiek: ondernemers, natuurwachters, boze boeren, milieuvrienden. Tijdens de verkiezingscampagne reed hij naar al die spreekbeurten en bijeenkomsten en naar die prachtige natuurparels in een ietwat opzichtige bio-energieverantwoorde Saab. En direct – het was zelfs de dag ná de verkiezingen – deed de Chrysler alweer dienst, inmiddels dus vervangen door de Porsche. En het bijzondere is: je komt er nog mee weg ook, gewoon omdat je Onno bent.

Onno, in Maastricht kunnen ze hun borst nat maken. Je gaat er daar met evenveel energie en bevologenheid in als je hier in de provincie hebt gedaan, daar ben ik van overtuigd. In Maastricht ga je weer nieuwe ontdekkingen doen, nieuwe

ervaringen toevoegen aan je bagage. Ieder van ons heeft zo'n rugzakje bij zich.

Dichter bij mensen, maar in een functie die ook afstand vraagt. Ook met die tegenstelling zal je wel weer uit de voeten kunnen. Eigenlijk past er maar één welgemeend advies bij: blijf jezelf, er zijn al genoeg anderen!

We willen je graag vanuit ons college een aandenken meegeven, zodat je aan ons blijft denken en vooral natuurlijk aan ons prachtige Brabant. Ik moet even een korte toelichting geven. Bij de provincie Noord Brabant zijn wij natuurlijk heel ver met digitalisering. Dankzij die digitalisering staan er geen menselijke parafen meer op onze vergaderdossiers. Maar wij vinden dat een burgemeester recht heeft op een échte – dat heet in vaktermen een nátte – handtekening: authentiek, herkenbaar, met karakter. Daarbij past ons cadeau. Je krijgt van ons een vulpen. Dat hóórt gewoon bij een burgemeester, net als zijn ambtsketen. Ik zie het plaatje al helemaal voor me. Een echte statiefoto: Onno aan zijn bureau, vulpen in de aanslag, de ambtsketen over de schouders gedrapeerd: majesteitelijk!

Daarom tot slot én ter relativering want zo kennen wij elkaar ook, deze tegeltjeswijsheid: Een burgemeester is als een fiets, zonder ketting is het niets! Succes.

(Applaus)

De *voorzitter*: Dank je wel, Brigitte. Ik wil nu graag zelf ook nog even wat zeggen.

Beste Onno, Albert, familie, leden van onze Staten, leden van GS, geachte aanwezigen. Brabant neemt vandaag afscheid van iemand die hier negen jaar als gedeputeerde heeft gediend en die daarvoor negen jaar lid van onze Staten is geweest. Het houdt niet op, want hij was daarvoor ook nog vijf jaar lid van de gemeenteraad van onze hoofdstad: Den Bosch.

Wij nemen dus afscheid vandaag van wat je zou kunnen noemen een gepokte en gemazelde politicus, maar vooral van een intussen gepokte en gemazelde bestuurder. Een Bossche jongen die in al die jaren in al die rollen en verantwoordelijkheden enorm is gegroeid; die met veel kennis

van zaken maar vooral ook met een open en toegankelijke houding – het is vandaag een paar keer terecht gezegd – een soort menselijkheid in de politiek gepredikt en gepraktiseerd heeft die de politiek soms groot en belangrijk kan maken; nooit de belangen en de ingewikkeldheid van dossiers uit het oog verliezend, maar tegelijkertijd dicht blijven staan bij de mensen die uiteindelijk in die dossiers de maat der dingen zijn die wij hier willen dienen.

Je hebt geen kinderachtige dossiers op je bureau gehad. Het waren vaak lastige en grote dingen die je hebt moeten doen. Er zijn er al heel veel gepasseerd in de toespraken die ik eerder tot je mocht houden deze week, maar ook vandaag weer wordt duidelijk dat wij hier een gedeputeerde hadden die de collegialiteit opbracht om als het moeilijk werd de verantwoordelijkheid te nemen. Ook in de periode dat ik het college mag voorzitten, heb ik meermalen gezien, Onno, hoe collegiaal jij was op belangrijke momenten. Dat had ik al gezien in de onderhandelingen. Je ging nooit als het niet nodig was te ver, je wist grenzen te bewaken, met uiteindelijk het grote doel voor ogen: het belang van het dossier. Zo heb je ook geopereerd in Essent, Moerdijkse Hoek, de stikstofproblematiek, de EHS (Ecologische Hoofdstructuur), particulier natuurbeheer, biodiversiteit, etc. Het zijn enkele voorbeelden. Het zou veel te lang duren als ik hier al die belangrijke dingen die je in Brabant voor ons hebt gedaan, zou noemen. Ik heb er ook al het nodige over mogen zeggen deze week.

Laat ik er één ding nog eens even uitlichten: de EHS, passend bij je nieuwe portefeuille. Het zou overigens een misverstand zijn om het verschil tussen economie en ecologie al te groot te maken. Precies dat heb jij heel goed gezien. In de goede tradities van dit huis – ik heb het deze week ook al gezegd – zoeken wij geen laf compromis tussen economie en ecologie, geen meetkundig te bepalen afstand, maar een echte doorleefde benadering waarbij beide intrinsiek van belang zijn en blijven. Juist door die combinatie – Brigitte zei het ook al – die jij steeds meer intrinsiek en vanuit je persoonlijk engagement hebt ontwikkeld, zijn wij onder de indruk geraakt van jouw inzet op dat domein. Als ik het zo mag zeggen: gedurende jouw

regeerperiode is er hier ook landelijk een voortrekkerspositie verworven op dat gebied die onlangs ook erkend is. Op het jaarcongres van de Vereniging van Natuurmonumenten hebben niet de minsten jou geroemd en onze provincie bestempeld als een provincie die heeft laten zien hoe dat moet. Dat zegt Cees Veerman niet zomaar, dat zegt Ed Nijpels niet zomaar. Ik denk dat de landelijke erkenning van die inzet echt een compliment is voor de manier hoe je die portefeuille hebt beheerst en begeistert. Ik denk dat ik als voorzitter van deze Staten ook mag zeggen dat ik het als een compliment aan deze Staten beschouw die met jou gewerkt hebben, al dan niet dual maar wel gemeenschappelijk het als een groot belang beleefd hebbend, aan de inzet op dit domein. Wij zien dat als een topprioriteit, en top schrijf ik dan met een P.

Onno, je hebt blijvende sporen achtergelaten in Brabant, in de vele dossiers die je gediend hebt en deze week met de Vlindertuin die hier inderdaad is aangelegd. Ik zal niet herhalen wat ik toen gezegd heb, maar de essentie is dat er een zekere verbinding is tussen Onno en de vlinder; een gevoelig dier met een heel scherpe antenne voor wat er in de omgeving gebeurt, af en toe ook een beetje kwetsbaar maar tegelijkertijd altijd vooruitkijkend, en een symbool van vernieuwing en verandering. Van hindermacht naar vlindermacht – ik heb het deze week tegen je gezegd – je droeg daaraan bij; niet blijven somberen maar vooruit en nieuwe energie in dossiers brengen. Je was er een meester in!

Je gaat nu naar Maastricht, die prachtige stad, met dat mooie en tegelijkertijd heel lastige ambt. Zij krijgen er in Maastricht Albert bij, zoals je in de Volkskrant hebt gezegd: twee voor de prijs van één. Mazzelaars daar in Maastricht!

Ik ben heel benieuwd hoe je inburgering gaat verlopen. Ik zou die twee nationaliteiten maar aanhouden. Het begint weer een beetje in te raken. Wij zullen je volgen in de media en in de social media. Het twitteren is al genoemd. Wij zullen je dus nooit loslaten. Pas op het moment dat wij horen, Onno, dat je net als je voorganger Geert Leers een carnavals-cd hebt opgenomen, zullen wij weten dat jouw inburgering volledig is

geslaagd. Wij tekenen nu al in op wat exemplaren daarvan.

Wij zullen jou missen, Onno. Ik weet niet u of dat weet, maar op de dag dat Onno afscheid nam, hingen er boven achter de ramen van het Provinciehuis grote spandoeken met de tekst: Onno blijf! Ik denk eerlijk gezegd dat die woorden een gevoel van dankbaarheid en betrokkenheid met jou vertolken dat wij allemaal voelen. Je kunt er trots op zijn zó afscheid te kunnen nemen.

Je gaat nu burgemeester worden van Maastricht. Volgens mij is het een droomstap in een droomloopbaan in een droomstad, dus eigenlijk een beetje de Efteling, die laat je niet helemaal los. Je verbeeldingskracht en je verbinding met het lot van Maastricht, ik denk dat het je heel goed zal gaan.

Onno, ik neem afscheid van je als gedeputeerde hier in Brabant, maar geen afscheid van je als persoon. Ik hoop, en dat meen ik oprecht, dat wij elkaar veel kunnen blijven spreken. Ik heb inspiratie ontleend aan de manier waarop jij in dat ambt stond. Brigitte refereerde er ook al aan, de gesprekken waren diepgaand, lieten passie zien en een echte politieke overtuiging die eigenlijk nooit zo werd geformuleerd dat die gesloten was voor verder denken en verbinding met anderen. Ik denk dat je dat in Maastricht heel goed kunt gaan gebruiken.

Onno, ik wil je vragen of je even bij mij komt staan. Ik heb namens deze Staten, namens GS en namens Brabant de grote eer om aan jou uit te reiken de penning van onze provincie. Je bent ereburger van Brabant!

(Applaus)

De heer *Hoes* (GS; VVD): Ja, over verrassingen gesproken! Ik kan onvoorspelbaar zijn, maar dit is wel heel onvoorspelbaar, mijnheer de voorzitter. Laat ik daarop aan het einde van mijn speech reageren als ik de woorden daarvoor gevonden heb. Dit gebeurt mij niet snel. Het hoort bij dit soort dingen. Ik zie het wel eens op de televisie als mensen onderscheidingen krijgen en denk dan: wat een onzin dat kun je toch allemaal voorbereiden. Ik heb hier absoluut niet op

gerekend. Het is de mooiste afsluiting van dit werk en misschien wel van een voorlopig of misschien definitief – je zult het nooit weten – afscheid van Brabant.

Voorzitter. Ik had wél voorbereid om te zeggen: dank voor uw prachtige woorden, want dat kon ik wel enigszins inschatten, maar ook dank voor de prachtige woorden die vanuit de Staten tot mij gesproken zijn, met alle varianten die in de speeches zijn opgenomen en ook voor het prachtige verhaal van Brigitte van Haften die mij in de loop van de tijd per dag beter heeft leren kennen volgens mij. Dat heeft inderdaad tot de verdieping geleid die zojuist uit de speeches naar voren is gekomen. Heel veel dank voor die zeer persoonlijke woorden. Ik zal zeker de vele persoonlijke gesprekken missen, die ik zowel binnen het college als met velen in de Staten heb gevoerd. Met sommige Statenleden heb ik zelfs pas heel laat contact gekregen en ik kwam er dan ineens achter dat er veel meer diepgang zit in onderlinge relaties dan je zou vermoeden uit de oppervlakkigheid van sommige vergaderingen.

Voorzitter. In 1992 werd ik lid van Provinciale Staten. Dat was twintig jaar nadat ik voor het eerst actief in dit gebouw was. Wij houden van verrassingen! Dat was namelijk in 1972. In 1972 is dit huis geopend en ter gelegenheid van die opening had het provinciaal bestuur ruimte beschikbaar gesteld aan maatschappelijke organisaties om zich hier te presenteren op een opendag voor de Brabantse burgers. Aangezien mijn moeder heel actief was in het locale Unicefcomité stond zij hier met een standje Unicef wenskaarten te verkopen. Als 11-jarig menneke stond ik natuurlijk in het standje van mijn moeder. Dus al vanaf 1972 loop ik in dit provinciehuis rond.

Ik heb mij de afgelopen dagen dan ook afgevraagd wat er nu gebeurd is met die jongen uit 1972 en in hoeverre hij verschilt met de gedeputeerde die hier tot 2010 resideerde, of nog resideert: nog een week, jongens! Misschien is het antwoord wat teleurstellend. Volgens mij ben ik eigenlijk niet veranderd. Met dezelfde ongeremdheid en hetzelfde enthousiasme heb ik al die jaren geprobeerd de publieke zaak te dienen. Mijnheer

de voorzitter, de publieke zaak dienen, is de kern van mijn werk geweest en dat zal ook zo zijn in mijn nieuwe positie als burgemeester van Maastricht.

De publieke zaak dienen, dames en heren, is een voorrecht. Ieder moment dat je stukken voorbereidt, vergaderingen bezoekt, ideeën bespreekt, moet het publieke belang vooropstaan. Zoals journalisten mij soms heel terecht typeren, ik doe dat vanuit een heel pragmatische invalshoek, linksom of rechtsom, met een meerderheid binnen de coalitie of als het moet daarbuiten. Die traditie hebben wij hier inmiddels opgebouwd. Het is een positie die liberalen graag kiezen en die in de genen van onze fractie is gaan zitten.

Er zijn veel onderwerpen genoemd waarover wij de degens gekruist hebben. Ik zal die dan ook niet gaan noemen. De enige opmerking die ik wil maken is over het Essent-dossier. Ik ga er nu niets inhoudelijks over zeggen, maar ik ben heel benieuwd naar het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer. De wijze waarop ik in het Essent-dossier heb geopereerd in de lange periode dat ik daarbij betrokken ben geweest, wordt hopelijk heel helder in dat rapport en dan, mevrouw Geeraedts, spreken wij elkaar nader.

Voorzitter. De laatste 3,5 jaar mocht ik samen met uw Staten verantwoordelijk zijn voor de ecologische thema's. De rode draad in alle deelonderwerpen in deze portefeuille was het thema volksgezondheid. Want water, natuur en milieu, maar ook externe veiligheid, vergunningenbeleid en bodem, allemaal hebben zij te maken met de gezondheid van de Brabantse burgers. Ik was dan ook zeer aangenaam verrast toen uw Staten in de laatste vergadering het college hebben verzocht om volksgezondheid niet alleen als leidend motief te nemen voor het Provinciaal Milieuplan maar ook voor de Structuurvisie. Tijdens deze laatste keer dat ik hier sta, maak ik toch stiekem gebruik van de kans om een laatste boodschap mee te geven. Dat kan eigenlijk niet meer binnen de tijd, maar ik zal het snel doen, voorzitter. Ik hoop dat u mij dat toestaat.

De samenleving en dus ook de politiek zijn in een transitieperiode terechtgekomen. Het is onrustig in deze zaal, er is onzekerheid binnen uw Staten,

binnen ons college en binnen de samenleving. Zekerheden zijn verdwenen, de financiële en de ecologische crises zijn nog lang niet voorbij en zijn de voorboden van een nieuwe samenleving; een samenleving waarin een nieuwe balans gevonden moet worden tussen economie en ecologie. De toestand van de natuur en de toestand van het milieu, kortom de mate waarin de biodiversiteit gerespecteerd en ontwikkeld wordt, laat zien dat extra slagen nodig zijn. Het bedrijfsleven is allang klaar voor verdere vergroening. Ik vertrouw erop dat uw Staten de verantwoordelijkheid blijven nemen om samen met het college in deze zin een stimuleringsbeleid en een heldere agenda te voeren. Want ruimte voor biodiversiteit betekent voor mij respect voor al wat leeft. U kunt dat vanuit joods-christelijke en humanitaire tradities invullen, maar ook vanuit heel pragmatische. Want de feiten liegen niet; niet voor Brabant en niet voor de rest van de wereld. Een gezonde wereld voor gezonde mensen, voor een gezonde geest, voor frisse ideeën en dus voor culturele en sociaal-economische innovatie. Daarmee zijn gezondheid en biodiversiteit kernthema's van het provinciaal beleid voor de komende jaren. Maar dit impliceert ook een manier van werken die respect voor elkaar uitstraalt; een werkwijze waarin aandachtig naar elkaar geluisterd wordt en waarin wordt gepoogd de grootste gemene deler te vinden om nieuwe stappen te maken. Dus geen vliegen afvangen en geen competentiestrijd; een werkwijze die wij voorheen samenwerkingsdualisme pleegden te noemen, maar waar het woord samenwerking in mijn perceptie vanaf lijkt te vallen. Dat is niet goed, want iedereen buiten dit provinciehuis schreeuwt om een daadkrachtig en eendrachtig beleid. Natuurlijk moeten er politieke discussies plaatsvinden over de uitgangspunten van het beleid, over de kaderstelling. Daarna heeft het college de verantwoordelijkheid om uw beleidskeuzes uit te voeren. De kaders zijn voor PS, de uitwerking aan GS. Uw rol is controleren of de kaders geen geweld wordt aangedaan. Dat zou uw werk trouwens ook aanzienlijk verlichten, maar dat mag geen doel op zich zijn.

Voorzitter. Afgelopen week zijn flarden van het conceptrapport over het reconstructiebeleid van de

afgelopen jaren op straat terechtgekomen. Ook van mij schijnen daar citaten in te staan; ongeautoriseerde citaten. Hoewel de citaten van mij die in de krant terecht zijn gekomen, wél kloppen. Dat past ook in het beeld dat u van mij heeft. Dat de citaten van de algemeen directeur en secretaris van ons college niet kloppen, past ook in het beeld dat u van hem moet hebben. Toch heb ik besloten het gespreksverslag niet te autoriseren. Toevallig zijn de citaten in de krant juist, maar de rest van het conceptverslag dat ik afgelopen maandag ontving, is van een zodanig niveau dat het niet te corrigeren valt zonder compleet nieuwe citaten toe te voegen. Mijnheer Heijmans, u houdt van mijn onvoorspelbaarheid, dus bij deze! Het rapport zal nooit meer dat gewicht kunnen krijgen dat het verdiende. Dat is jammer, maar daarbij moeten wij niet te lang stilstaan. U moet op basis van actuele ideeën nieuwe uitgangspunten voor de revitalisering van het buitengebied formuleren; als het ware op nul beginnen. Dan ontwerpt ú een nieuwe architectuur zonder steeds terug te hoeven grijpen op bestuurders van weleer en akkoorden of semi-akkoorden uit Cork of Merode. Dan maakt ú dat bouwwerk dat voor bijna niemand meer te begrijpen is, weer transparant en leesbaar. Dan is het úw bouwwerk.

Voorzitter. Dank voor het moment dat ik wat laatste gedachten van mijzelf zonder interpellaties met u mocht delen. Dank aan de Staten voor het in mij gestelde vertrouwen, dank aan mijn secretaresses Ingrid en Trudy voor de fantastische ondersteuning. Dat geldt ook voor mijn woordvoerders Jan en Sonja, hier beiden aanwezig, en de bestuursassistenten Daan, Sjoerd, Marko en Chantal (ja, je hebt er veel nodig bij mij) die als schakel tussen mij en de buitenwereld hebben gefungeerd. Dank, voorzitter, aan mijn eigen VVD-fractie die mij het volledige vertrouwen heeft gegeven, ook in de moeilijke dossiers, en het mij ook niet altijd makkelijk heeft gemaakt maar daar groei je samen door.

Dank ook aan mijn politieke voorgangers van VVD-huize. Toen wijlen Max Jellema eerst als gedeputeerde en later als Statenlid terugtrad, begon mijn politieke loopbaan in dit huis. Ik ben mevrouw Sengers-van Gijn – hier aanwezig ter

rechterzijde – zeer dankbaar voor de wijze waarop zij mij in de eerste jaren van mijn politieke loopbaan heeft gecoacht. Dat geldt ook voor Helmi Huijbregts-Schiedon die mij heeft geleerd van het politieke vak te houden. Ik ben de langstzittende VVD-gedeputeerde geweest en misschien, zo dacht ik nog, ook wel de VVD'er die hier het langst heeft rondgelopen, totdat ik zojuist van mevrouw Sengers hoorde dat zij 22 jaar lid geweest is van deze Staten. Terecht dat de heer Heijmans zei: wat is het toch een enorm doorgangshuis geworden vandaag de dag. Eigenlijk zou ik geen uitzondering moeten zijn maar regel; niet wat mijzelf betreft maar het aantal jaren dat ik hier heb doorgebracht. Enige bescheidenheid hoort hierbij.

Mijn opvolger Peter van Vugt als hij zo dadelijk door u als gedeputeerde wordt gekozen, kan in ieder geval over een paar maanden de vlag van de langstzittende gedeputeerde van mij overnemen. Ik ben heel blij met de keuze voor mijn opvolger. Ik dank de Staten en mijn fractie dat zij daarmee dadelijk ongetwijfeld akkoord gaan.

Natuurlijk ook dank aan Albert die mij al die jaren enorm heeft ondersteund. Wij gaan samen naar Maastricht. Ik zal het toch maar verklappen Albert. Nadat mijn benoeming bekend was gemaakt, dacht Albert: nu moet ik Onno het mooiste cadeau geven wat hij kan gebruiken als nieuwe burgemeester van Maastricht. Albert had hetzelfde idee als het college en zei: er kan maar één cadeau zijn dat echt past bij een burgemeester van Maastricht. Dat betekent dat ik de twee vulpen afwisselend ga gebruiken.

(Applaus)

De heer *Hoes* (GS; VVD): Natuurlijk ook dank aan mijn schoonouders die hier aanwezig zijn. Zij waren ook bij mijn installatie in de gemeenteraad van Den Bosch en in Provinciale Staten van Noord-Brabant en zullen natuurlijk aanwezig zijn bij mijn installatie op 1 november in het stadhuis van Maastricht. Maar bovenal, u zult het begrijpen, dank ik mijn in deze zaal aanwezige vader. Ik spreek nu waarschijnlijk te snel voor je om het te kunnen volgen, dus ik zal het straks nog

een keertje rustig tegen je vertellen. Maar thuis aan de keukentafel is het uiteindelijk allemaal begonnen. Toen mijn moeder lid van de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch was en mijn vader als voorzitter van de lokale afdeling en de provinciale kamercentrale van de VVD zeer actief in de partij was en latere Kamerleden als Ed Nijpels en Jan Franssen hielp aan een meerderheid in het partijcongres, liep ik nog in mijn pyjama thuis rond en kwam dan op zo'n avond een welterustenkusje halen, van mijn vader welteverstaan. Zijn vader was ooit kandidaat voor Provinciale Staten, maar de uitslag voor de Rooms-katholieke Staatspartij was op dat moment onvoldoende om er ook echt in te komen. Ondertussen was hij wel wethouder in Sint-Michielsgestel voor diezelfde partij en nadat hij die door een pittig meningsverschil verliet, heeft hij succesvol aan de lokale verkiezingen meegedaan met zijn Lijst Hoes. Ongeremd, enthousiast en een beetje eigenwijs, mijnheer de voorzitter, ik heb het blijkbaar niet van een vreemde. Die cirkel is volgens mij rond. Ik beschouw het ereburgerschap van Brabant als een waardering voor iedereen in mijn familie die de afgelopen decennia heeft bijgedragen om Brabant een stukje verder in de ontwikkeling mee te nemen.

Heel hartelijk dank allemaal en heel veel succes.

(Staande ovatie)

De *voorzitter*: Dank je wel, Onno, ook dank voor je wijze woorden. Ik stel voor dat wij het stenogram van deze vergadering snel rondsturen. Die teksten kunnen wij wel gebruiken. Dank je wel.

Benoeming nieuw lid van Gedeputeerde Staten

De *voorzitter*: Wij gaan nu over tot het volgende punt op de agenda. Deze vergadering was al heel bijzonder maar wordt nog meer bijzonder. Ik geef graag het woord aan mevrouw Geeraedts die de kandidaat die de VVD-fractie wil voordragen nader zal toelichten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Hoewel Onno al in september had aangekondigd dat hij na de Statenverkiezingen van 2 maart 2011 niet meer zou terugkomen en het dus in de rede lag dat hij naar een andere functie uitkeek, waren wij toch wel zeer verrast toen wij hoorden dat hij al per 1 november zou vertrekken. Voor hem natuurlijk hartstikke goed, maar waar vinden wij zo snel een opvolger die in staat en bereid is om tot 2 maart 2011 zijn portefeuille over te nemen.

Natuurlijk, mijnheer de voorzitter, hebben wij binnen en buiten de fractie kwaliteit genoeg. Maar om iemand te vinden die én de portefeuille ecologie redelijk kent én een gedegen bestuurlijke ervaring heeft zodat geen of nauwelijks tijd verloren gaat met inwerken, is natuurlijk wel even iets anders.

Wij hebben toch zo iemand gevonden en wel – de naam is hier al genoemd – in de persoon van Peter van Vugt. Peter is hier geen onbekende. Hij heeft één periode korter dan Onno in dit huis rondgelopen, want Peter van Vugt was lid van PS in de periode 1991 tot 1994 met de portefeuille milieu en bestuurlijke organisatie, van 1995 tot 1998 was hij fractievoorzitter van de VVD in de Staten en van 1998 tot 2007 gedeputeerde met de portefeuille financiën en vervoer.

Het is dan ook met groot genoegen dat ik namens de VVD-fractie aan uw Staten voorstel om Peter van Vugt te benoemen tot gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant.

De *voorzitter*: Het is goed gebruik in deze Staten – misschien nu iets minder relevant maar wij gaan het toch doen – om aan de kandidaat in kwestie te vragen naar voren te komen, zich bij het spreekgestoelte te melden en zich kort voor te stellen. Peter is een goede bekende in dit huis, maar wij houden vast aan dit gebruik.

De heer *Van Vugt* (VVD): Dat wil ik graag doen, voorzitter. Ik denk dat u het mij niet euvel duidt als ik begin met Onno te feliciteren met zijn ereburgerschap van Brabant. Keurig, heel goed terechtgekomen. Ik gun je dat van harte, Onno.

Ik ben Peter van Vugt, geboren en getogen Brabander. Ik ben zestig jaar oud. Voorzitter, toen

u in uw vriendelijke welkomstwoorden sprak over een oude bekende, hadden wij op de publieke tribune niet helemaal in de gaten waar u de klemtoon legde, maar het klopt wel.

In de persoon van mevrouw Geeraedts zeg ik de VVD-fractie dank voor het feit dat zij mij heeft voorgedragen, anders had ik hier niet gestaan. Zij heeft al het nodige gezegd over hetgeen ik hier gedaan heb. U hebt daarin niet zoveel aangetroffen met betrekking tot de portefeuille ecologie, maar als je negen jaar aan de colleegetafel hebt gezeten, allerlei dossiers op dat terrein hebt zien langskomen en mee besproken hebt, krijg je daarvan wel iets mee. In de zeven jaar dat ik gebiedsgedeputeerde was bij een reconstructiecommissie heb ik natuurlijk een bepaald onderdeel van de portefeuille ecologie wat nadrukkelijker gevolgd. Dat is ook het laatste jaar geweest dat ik voorzitter was van een reconstructiecommissie.

Terugkijkend op het feit dat ik, zoals mevrouw Geeraedts al zei, als Statenlid begon in de commissie milieu en nu, afhankelijk van wat zich hier direct zal afspelen, het perspectief heb op de portefeuille ecologie plus het feit dat ik weer terug ben in deze zaal, voelt, voorzitter, als iets van thuiskomen. Het is een goed gevoel. Mag ik het daarbij laten?

De *voorzitter*: Dat mag u zeker. Dank u wel.

Ik vraag aan de fracties in deze Staten of er een fractie is die een andere kandidaat naar voren wil brengen. Ik stel vast dat dit niet het geval is.

Wil iemand hoofdelijke stemming over deze benoeming? Als dat niet het geval is, stel ik vast dat wij bij acclamatie de heer Van Vugt welkom heten als gedeputeerde in deze provincie.

(Applaus)

De heer *Van Vugt*: Voorzitter! Ik dank uw Staten voor het vertrouwen en ik dank vooral mijn voorganger voor de keurige wijze waarop hij de portefeuille ecologie achterlaat. Ik ben mij daarin al aan het oriënteren en dat ziet er goed uit. Veel dank daarvoor, Onno.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat u de benoeming

aanneemt en vraag u naar voren te komen voor de beëdiging.

Ik verzoek allen te gaan staan en ik verzoek de griffier de eed voor te lezen.

De *griffier*: Ik zweer dat ik om tot gedeputeerde benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als gedeputeerde naar eer en geweten zal vervullen.

De heer *Van Vugt*: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De *voorzitter*: Het is mij een eer om u te feliciteren met deze benoeming. Peter, ik zie uit naar onze samenwerking in dit prachtige college en in deze prachtige provincie. Welkom terug!

(Applaus)

De *voorzitter*: Ik verzoek de heer Van Vugt plaats te nemen achter de collegetafel. Mag ik u allen vragen te gaan zitten voor de sluiting van deze vergadering?

Sluiting van de vergadering

De *voorzitter*: Wij zijn thans gekomen aan het einde van deze extra en speciale vergadering. U krijgt echter wel de mogelijkheid om uw felicitaties aan Peter over te brengen, om afscheid te nemen van Onno en nog even wat met elkaar te drinken. Ik stel voor dat wij dat doen op het Statenveld.

De eerstvolgende vergadering is op donderdagavond 11 november en op vrijdag 12 november. De Statenvergadering begint die donderdag om 19.00 uur. U wordt daarover uiteraard nog nader geïnformeerd.

Ik sluit de vergadering en dank u voor uw

aanwezigheid.

De voorzitter sluit te 13.55 uur de vergadering.

Besluit 05/11

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d 13 januari 2011, nr. 2389731,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 22 oktober 2010 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 4 februari 2011

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

A.J. Brul, griffier, wnd.